

Datum: 21.02.2019

Medij: Politika

Rubrika: Srbija

Autori: Aleksandra Isakov

Teme: mađarska tradicija, folklor, jezik

Naslov: Beograd možda i ne zna da postojimo

Napomena:

Površina: 1155

Strana: 1,15

ИНТЕРВЈУ: др АЛЕКСАНДЕР УРКОМ,
руководилац смера србистике на државном
Универзитету „Етвеш Лоранд” у Будимпешти

Београд можда и не зна да постојимо

*Од нашеј специјалној извештача
Александра Исаков*

Будимпешта – На државном Универзитету „Етвеш Лоранд” у Будимпешти до 15. фебруара трајао је упис студената. Међу бројним факултетима и катедрама које очекују будуће бруцоше је и смер за српски језик при Катедри за словенску филологију. Ово је на страним универзитетима на којима се изучава српски језик један од најстаријих смерова формиран

пре 150 година, а њиме данас руководи др Александер Урком. На Универзитету „Етвеш Лоранд” учење српског језика и књижевности одвија се како на основним академским студијама тако и на мастер и докторским студијама. По томе је Будимпешта специфична, јер ни у Мађарској, па ни у неким другим државама региона није могуће добити докторску диплому из области српске филологије, објашњава др Урком у интервјуу за „Политику”.
страница 15

”

Београд се води прилично чудном стратегијом подржавања српских смерова на универзитетима у свету, па чак и према пројектима који су од истакнуте академске вредности за саму Србију

Фото приватна архива

Datum: 21.02.2019

Medij: Politika

Rubrika Srbija

Autori: Aleksandra Isakov

Teme: mađarska tradicija, folklor, jezik

Naslov: Beograd možda i ne zna da postojimo

Napomena:

Površina: 1155

Strana: 1,15

ИНТЕРВЈУ: др АЛЕКСАНДЕР УРКОМ, руководилац смера србистике на државном Универзитету „Етвеш Лоранд” у Будимпешти

Београд можда и не зна да постојимо

Са прве стране

Управо је завршен уписни рок на смеру за српски језик. Да ли је то уобичајени поступак за све факултете или је ово одступање? У Мађарској постоји централизован поступак пријављивања на високошколске студије. Сви матуранти који намеравају да се упишу на факултет то чине електронским путем. Попуњавају одређени образац, уносе скенирани документи и пријављује се на факултетске смерове. Пошто су матурски испити у Мађарској у мају, диплома са матурског испита се прилаже касније. Да би неко могао да се упише на мађарске факултете добро би било да располаже мађарским држављанством, јер је у том случају студирање бесплатно. На мађарске факултете, па и на наш смер, могу се уписати и страни студенти, међутим, цена студија је папрена.

Колико студената се уписује на смер за српски језик и књижевност и из каквог миља долазе?

На наш смер се пријављује задовољавајући број студената. Међутим, на прву годину студија бесплатно уписати само њих осам на буџет, док број самофинансирајућих студената није ограничен.

Паралелне катедре у Бечу и Пешти

„Самосталне катедре за српски језик су наравно могуће тек од распада Југославије, значи од 1992. године. Међутим, катедре су постојале и у доба српскохрватског језика па и раније”, каже др Александер Урком. „Познато знамо да се словенски језички код нас подучавају још од 1849. године, када је на основу одлуке Леополда Леа Туна, аустријског министра просвете на Пештанском универзитету отпочела настава ’словенског језика и књижевности’. Исте године је основана Катедра за словенску филологију и у Бечу и Будимпешти, тако да ту нема првенства, и Беч и Будимпешта су победници. Међутим, српски језик је постао тема истраживања и предмет наставе нешто касније, јер је било доста словенских језика, а српски и није баш био најинтересантнији у то почетно доба. Од 1865. године професори се баве и питањима српског језика, књижевности и културе уопште. Први међу њима је био Јожеф Ференц, који се бавио и питањима српске теоретске и практичне граматике, упоредне граматике. Иначе, врло је занимљиво да је то управо и доба наших славних ’текелијанаца’ од којих су неки и слушали предавања Јожефа Ференца.

Што се тиче састава наших студената, ту је слика врло шаролика. Уз припаднике српске мањинске заједнице у Мађарској, ту су и војвођански Мађари, долазе нам и ученици из чисто мађарске популације који имају жељу да се упознају са новом културом, језиком, традицијом. Има и Срба из Србије. Слободно можемо да кажемо да нам студенти долазе са свих страна.

Како се усклађује настава с обзиром на различито предзнање језика?

Пошто нам студенти долазе и из Србије, а има и оних који никада нису чули ни реч српског, знање српског језика је различито и то решavamo сврставањем студената у групе према њиховој

Фото: приватна архива

Нису нам потребне „књиге”, већ нам треба „та и та књига”

Да ли имате довољно учила и књига у вашој библиотеци? Да ли ту имате помоћ из Србије?

Имамо солидно опремљену библиотеку, солидно опремљену учионицу, међутим, неке веће помоћи и подршке (како финансијске или у неким нематеријалним средствима) не добијамо нити из Србије, нити од српске заједнице у Мађарској. Што се тиче књига, често нас прозивају из Народне библиотеке Србије како смо врло незаинтересовани за сарадњу са њима и да им не шаљемо списак књига које би нам они врло радо послали, међутим,

врло је тешко објаснити структурама у Београду да нам нису потребне „књиге”, већ су нам потребне „та и та књига”. Народна библиотека често пошље листу „вишка” који им остаје негде у ходницима и са тих листа катедре у свету треба да изаберу шта да им се пошаље. Пошто располажемо оскудним простором у нашој библиотеци, неретко смо приморани да одустанемо од устаљене праксе да будемо депонија непотребних књига из Србије. Зато књиге набављамо у личном аранжману, купујемо их на сајму књига или их добијамо од приватних донатора.

језичкој компетенцији. Циљ нам је да до краја треће године студија, то јест до краја основних академских студија сви студенти располажу средњим (можда разумљивије: напредним) степеном знања српског језика. На основним студијама је зато још дозвољено да се на часовима и предавањима, па и на испитима чује мађарски језик, док се на мастер студијама користимо искључиво српским језиком, и професори и студенти.

На смеру су уз вас који предајете лингвистику и културу, наведена имена само још два предавача. Како се одвија настава?

Смер за српски језик и књижевност је једна организациона јединица унутар веће Катедре за словенску филологију, то јест огромног Института за словенску и балтичку филологију. На нашем смеру заиста наставу држе укупно три предавача, два професора (др Александер Урком и др Драган Јаковљевић прим. нов.) и један лектор (Андреа Шупут). Два професора су одговорна за области лингвистике и књижевности, док је лектор одговоран за држање часова језика. Нажалост, факултет нема средстава за већи број предавача па се комплетан задатак ставља на ова три предавача. Међутим, као што је то случај са свим студијским смеровима у свету, у наставном програму наше србистике посто-

је и такозвани општи предмети (као што су филозофија, социологија, разни уводи у историју језика и књижевности, итд.) и они су често на мађарском језику, јер их држе професори са других катедра, а који нису нужно Срби, нити познаваоци српског језика.

Да ли имате сарадњу са сличним институцијама у Србији и да ли уживате неки вид подршке из Србије?

Одличну сарадњу имамо са Филозофским факултетом у Новом Саду, а међу катедрама посебно добру сарадњу имамо са Одсеком за хунгарологију, јер је то одсек који се бави сличним послом као ми овде у Мађарској, међутим, са обрнутог аспекта. Сарадњу смо отпочели и са крагујевачким Филозофским факултетом, али – ако је уопште слободно да се пожелимо – имамо врло скромну сарадњу са Филозофским и Филолошким факултетом у Београду. Чак бих се усудио да претпоставим да колеге из Београда и не знају да постојимо. Можда ће овај чланак успети да нешто промени на том пољу.

Држава Србија се води прилично чудном стратегијом што се тиче подршке српским смеровима на универзитетима у свету, па чак и пројеката који су од истакнуте академске вредности по саму Србију. Навешћу овде случај нашег речничког пројекта који је у току од 2017. године

и за чије финансирање је и Србија као држава требало да издвоји средства. Наиме, 2016. године Мађарска и Србија потписале су споразум о састављању великог мађарско-српског и великог српско-мађарског речника. Један смер је требало да се саставља у Будимпешти (то је тренутно у току), а други у Новом Саду. У оба случаја реч је била о филозофским факултетима. Мађарска страна је већ следеће године издвојила новац који је био потребан за покретање пројекта, а Србија се од тог тренутка не оглашава. Према неким последњим сањанима, у Србији се очекује да мађарска страна плати и њихов део аранжмана, што целу ситуацију чини апсурдном.

Каква каријера чека дипломце смера за српски језик у Мађарској?

Један од важних задатака нам је и праћење касније каријере наших бивших студената. Слободно можемо да кажемо да смо врло задовољни њиховим каснијим резултатима. Известан број студената (истина мањи) одлучује се за истраживачки и рад у просвети, већи део одлази у најразличитије области привреде (где је српски језик врло популаран и користан), док одређени део студената свој позив проналази у дипломатији, медијима, преводњу и неким другим секторима.

